

Suvestinė redakcija nuo 2023-01-04 iki 2023-05-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2011, Nr. [49-2362](#), i. k. 1111010ISTA0XI-1307

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS ĮGYVENDINANT YPATINGOS
VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTUS
Į S T A T Y M A S**

2011 m. balandžio 12 d. Nr. XI-1307
Vilnius

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato žemės paėmimo visuomenės poreikiams pagrindus, sąlygas ir tvarką Lietuvos Respublikoje, kai ši žemė reikalinga ypatingos valstybinės svarbos projektams įgyvendinti.

2. Šio įstatymo nustatytoms žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūroms Lietuvos Respublikos žemės įstatymo VIII skyriaus nuostatos ir jas įgyvendinantys teisės aktai netaikomi.

3. Šio įstatymo normos santykiams, susijusiems su naujos branduolinės (atominės) elektrinės projektu ir su juo susijusiais klausimais, taikomos tiek, kiek jų nereglamentuoja Lietuvos Respublikos branduolinės (atominės) elektrinės įstatymas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-2120](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 76-3944 (2012-06-30), i. k. 1121010ISTA0XI-2120

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Ypatingos valstybinės svarbos projektas** – energetikos infrastruktūros, transporto infrastruktūros ar krašto apsaugos sričių projektas, kurį šio įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) teikimu Lietuvos Respublikos Seimas (toliau – Seimas) pripažįsta valstybei ypač svarbiu ekonominiu ar strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčiu projektu.

2. **Kitas turto naudotojas** (toliau – kitas naudotojas) – žemės nuomininkas, asmuo, valdantis žemę patikėjimo ar panaudos teise, taip pat asmuo, turintis daiktinių teisių į žemę ar jų suvaržymų, ir kito nekilnojamojo turto, esančio žemės sklype, savininkas ar naudotojas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

3. **Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos** – institucija, atsakinga už valstybinės žemės administravimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1313](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15640

4. **Projektą įgyvendinanti institucija** – už ypatingos valstybinės svarbos projekto įgyvendinimą atsakinga valstybės institucija.

5. **Žemės paėmimas visuomenės poreikiams** – šio įstatymo nustatyta tvarka ir pagrindais žemės išpirkimas teisingai atlyginant savininkams ir (ar) kitiems naudotojams, kai ši žemė yra reikalinga visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus. Šio įstatymo nustatyta tvarka paimant žemę, taip pat paimamas ir joje esantis kitas privatus nekilnojamasis turtas, prieš terminą nutraukiamos valstybinės ir privačios žemės ir joje esančio kito nekilnojamojo turto nuomos ir (ar) panaudos sutartys ir panaikinamos daiktinės teisės į žemę ir joje esantį kitą nekilnojamąjį turtą.

6. **Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas** – specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, rengiamas šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka.

7. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos statybos įstatyme ir Žemės įstatyme.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

3 straipsnis. Projektų pripažinimas ypatingos valstybinės svarbos projektais

1. Žemė visuomenės poreikiams paimama šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis, kai ši žemė yra reikalinga ypatingos valstybinės svarbos projektams, kurių svarbą visuomenės poreikiams pripažįsta Seimas, įgyvendinti. Vyriausybės teikimu Seimas šio įstatymo nustatyta tvarka ypatingos valstybinės svarbos projektais pripažįsta valstybei svarbius ekonominius ar strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčius energetikos infrastruktūros, transporto infrastruktūros ar krašto apsaugos sričių projektus.

2. Valstybės institucija, inicijuojanti projekto pripažinimą ypatingos valstybinės svarbos projektu, turi pateikti Vyriausybei parengtą projekto galimybių studiją, kurioje būtų pateikta išsami numatomo įgyvendinti projekto analizė techniniu, finansiniu ir ekonominiu požiūriais. Seimas projektą pripažįsta ypatingos valstybinės svarbos projektu priimdamas nutarimą arba įstatymą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-2120](#), 2012-06-26, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3944 (2012-06-30), i. k. 1121010ISTA0XI-2120

3. Seimas, priimdamas nutarimą arba įstatymą dėl projekto pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu, nustato, kad tokio projekto įgyvendinimui yra taikomas šis įstatymas, ir nurodo projektą įgyvendinančią instituciją. Projektą įgyvendinanti institucija gali įgalioti savo reguliavimo srities:

1) biudžetines įstaigas ir valstybės įmones, kurių savininko teises ir pareigas ji įgyvendina, atlikti dalį šiame įstatyme reglamentuotų žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, finansuojamų įgyvendinamo projekto lėšomis;

2) akcines bendroves ar uždarąsias akcines bendroves, kuriose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime arba kuriose valstybės valdomai bendrovei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, atlikti dalį šiame įstatyme reglamentuotų su viešojo administravimo veikla nesusijusių žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, finansuojamų įgyvendinamo projekto lėšomis.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-2120](#), 2012-06-26, *Žin.*, 2012, Nr. 76-3944 (2012-06-30), i. k. 1121010ISTA0XI-2120

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

4. Projektą įgyvendinanti institucija yra atsakinga už šiame įstatyme reglamentuotų ir pagal šio straipsnio 3 dalį perduotų žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų tinkamą atlikimą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

II SKYRIUS

ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS PROCEDŪRA

4 straipsnis. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams inicijavimas

1. Kai ketinama žemę paimti visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus, projektą įgyvendinanti institucija kreipiasi į Vyriausybę su prašymu priimti nutarimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą. Projektą įgyvendinanti institucija kartu su prašymu Vyriausybei pateikia ypatingos valstybinės svarbos projekto

specialiojo plano (toliau – specialusis planas) projektą, parengtą Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XI-2030](#), 2012-05-22, *Žin.*, 2012, Nr. 63-3169 (2012-06-05), i. k. 1121010ISTA0XI-2030

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

2. Vyriausybė išnagrinėja prašymą bei pateiktus dokumentus ir nustato, ar prašymas atitinka šio įstatymo reikalavimus. Jeigu prašymas atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausybė priima nutarimą patvirtinti specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą. Šiame Vyriausybės nutarime nurodomas ir numatomas ypatingos valstybinės svarbos projekto įgyvendinimo terminas. Nuo Vyriausybės nutarimo įsigaliojimo momento:

1) žemės sklypo savininkai neturi teisės perleisti, įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktinių teisių į specialiajame plane nurodytus žemės sklypus, taip pat neturi teisės šių žemės sklypų pertvarkyti (atidalyti, padalyti, perdalyti, sujungti);

2) specialiajame plane nurodytuose žemės sklypuose gali būti atliekami statybiniai tyrimai. Žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų iki statybinių tyrimų pradžios informuojami tyrėjo šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka, nurodomas numatomas statybinių tyrimų atlikimo būdas ir trukmė, tiriamo ploto ribos ir darbų atlikimo laikas.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

3. Įsigaliojus Vyriausybės nutarimui patvirtinti specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą, projektą įgyvendinanti institucija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka išsiunčia pranešimą žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui apie tokio Vyriausybės nutarimo įsigaliojimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

4. Projektą įgyvendinanti institucija apie įsigaliojusį Vyriausybės nutarimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą nedelsdama, tačiau ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui ir pateikia žemės sklypų, kurių visą plotą arba jų dalis numatoma paimti visuomenės poreikiams, sąrašą, taip pat valstybinės žemės sklypų, kurių valstybinės žemės nuomos ar panaudos sutartis numatoma nutraukti, sąrašą su nurodytais šių žemės sklypų savininkais ir (ar) kitais naudotojais ir šių žemės sklypų unikaliais numeriais ir prašymą Nekilnojamojo turto registre įrašyti žymas apie žemės sklypų paėmimą visuomenės poreikiams. Ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šių žemės sklypų sąrašų gavimo dienos Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas patikrina, ar šiuose žemės sklypų sąrašuose nurodyti duomenys atitinka Nekilnojamojo turto registro duomenis, ir Nekilnojamojo turto registre įrašo žymą, kad pradėta žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams procedūra. Apie Nekilnojamojo turto registro įrašuose įrašytas žymas raštu informuoja projektą įgyvendinančią instituciją ir kartu pateikia informaciją apie tuos žemės sklypų sąrašų duomenis, kurie neatitinka Nekilnojamojo turto registro duomenų. Tokiu atveju projektą įgyvendinanti institucija per 5 darbo dienas nuo tokios informacijos gavimo dienos patikslina žemės sklypų, dėl kurių nustatyti neatitikimai, duomenis ir patikslintą šių žemės sklypų sąrašą pateikia Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui, kuris per 5 darbo dienas nuo minėto sąrašo gavimo dienos įrašo žymas Nekilnojamojo turto registro įrašuose ir apie tai raštu informuoja projektą įgyvendinančią instituciją.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

5. Nuo to momento, kai žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka yra pranešta apie Vyriausybės nutarimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą įsigaliojimą, žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas negali kliudyti projektą įgyvendinančiai institucijai ar jos atstovams įgyvendinti šiame įstatyme nustatytą žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą. Jeigu įgyvendinant šiame įstatyme nustatytas žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras reikia gauti viešojo administravimo funkcijas atliekančių subjektų pažymas, sutikimus, derinimo ar patvirtinimo dokumentus, kurių išdavimas teisės aktais numatytas nekilnojamųjų daiktų savininkų prašymu, teisę pateikti tokį prašymą turi projektą įgyvendinanti institucija. Asmenims, pažeidusiems šio įstatymo reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta administracinė atsakomybė. Taip pat tokiais atvejais šio įstatymo nustatyta tvarka žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui pervedant atlyginimą už visuomenės poreikiams paimamą turtą ar už žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nuostolius, patirtus atliekant statybinius tyrimus, atlyginimo suma yra sumažinama projektą įgyvendinančios institucijos išlaidų, patirtų šalinant žemės savininko ir (ar) kito naudotojo sudarytas neteisėtas kliūtis tinkamai šiame įstatyme nustatytoms žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūroms įgyvendinti, dydžiu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

6. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas specialusis planas gali būti keičiamas arba koreguojamas Teritorijų planavimo įstatyme, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse nustatyta tvarka ir atvejais. Specialiojo plano pakeitimai tvirtinami, apie juos pranešama Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui ir apie juos informuojami žemės savininkai ir (ar) kiti naudotojai šiame straipsnyje nustatyta tvarka.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

5 straipsnis. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto parengimas

1. Įsigaliojus Vyriausybės nutarimui patvirtinti specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą, projektą įgyvendinanti institucija šio įstatymo III skyriuje nustatyta tvarka rengia žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektą ir organizuoja paimamo visuomenės poreikiams turto vertinimą.

2. Projektą įgyvendinanti institucija, parengusi žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektą ir turto vertinimo ataskaitą, kreipiasi į Nacionalinę žemės tarnybą prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) su prašymu patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektą ir priimti sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams. Nacionalinė žemės tarnyba projektą įgyvendinančios institucijos prašymą išnagrinėja per 30 dienų nuo prašymo pateikimo dienos. Jeigu Nacionalinė žemės tarnyba nustato, kad žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas ir turto vertinimo ataskaita parengti šio įstatymo nustatyta tvarka, ji patvirtina žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektą. Patvirtinusi minėtą projektą pagal suinteresuotos institucijos pateiktas kadastro duomenų bylas, Nacionalinė žemės tarnyba priima sprendimus patvirtinti paimamų visuomenės poreikiams žemės sklypų kadastro duomenis ir žemės sklypų, suformuotų pertvarkius žemės sklypų dalis, likusias nuo visuomenės poreikiams paimamų žemės sklypų dalių, kadastro duomenis ir per 5 darbo dienas nuo sprendimo patvirtinti minėtus kadastro duomenis priėmimo dienos Nekilnojamojo turto kadastro ir registro tvarkytojui pateikia prašymą juos įrašyti ar pakeisti, o Nekilnojamojo turto kadastro ir registro tvarkytojas per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos juos įrašo ar pakeičia.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

Nr. [XIV-1313](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15640

2¹. Nekilnojamojo turto kadastro ir registro tvarkytojui įrašius ar pakeitus paimamų visuomenės poreikiams žemės sklypų kadastro duomenis ir žemės sklypų, suformuotų pertvarkius žemės sklypų dalis, likusias nuo visuomenės poreikiams paimamų žemės sklypų dalių, kadastro duomenis, Nacionalinės žemės tarnybos vadovas priima sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams. Šis sprendimas įforminamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktu. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodoma:

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1313](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15640

1) paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo kadastro duomenys (kadastro numeris, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis, žemės sklypo naudojimo būdas, žemės sklypo plotas, adresas, jeigu yra suteiktas, unikalus statinio numeris, statinio pavadinimas, pagrindinė statinio naudojimo paskirtis);

2) žemės savininko ir (ar) kito naudotojo, kurių valstybinės ir privačios žemės ir joje esančio kito turto nuomos ir panaudos sutartys prieš terminą nutraukiamos ir panaikinamos daiktinės teisės ir jų suvaržymai į žemę ir joje esantį kitą turtą, vardas, pavardė arba juridinio asmens pavadinimas, kodas, buveinė;

3) atlyginimo už paimamą visuomenės poreikiams žemę ir kitą turtą dydis (įskaitant atlyginimą už nuostolius, patirtus atliekant statybinius tyrimus), šiame įstatyme nustatytas jo sumokėjimo terminas ir tvarka; turto vertinimo ataskaitoje nurodytas atlyginimo už paimamą visuomenės poreikiams žemę ir kitą turtą dydis turi būti mažinamas šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje numatyta projekta įgyvendinančios institucijos ir žemės savininko ir (ar) kito naudotojo susitarime nurodytą paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių paliekamų žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui pačiam išsikelti sodinių, želdinių, medynų tūrio ar negauto derliaus verte, jeigu toks susitarimas sudarytas po turto vertinimo atlikimo dienos;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

4) statinių patikėjimo teisės subjektas (patikėtinis), kurį nurodo projektą įgyvendinanti institucija;

5) protingas išsikėlimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto terminas, kuris negali būti trumpesnis negu 3 mėnesiai skaičiuojant nuo pasirašytame žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodytos atlyginimo sumos pervedimo į žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nurodytą sąskaitą dienos. Šis terminas nustatomas atsižvelgus į žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nuomonę.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

3. Projektą įgyvendinanti institucija šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka išsiunčia žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui individualų pranešimą apie žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktą. Pranešimu žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas kviečiamas per 30 dienų nuo pranešimo jam įteikimo šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka dienos pasirašyti žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktą ir raštu pranešti projektą įgyvendinančiai institucijai banko sąskaitos, į kurią bus pervedamas atlyginimas už visuomenės poreikiams paimamą turtą, rekvizitus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

4. Jeigu žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas pasirašo žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktą, projektą įgyvendinanti institucija ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto pasirašymo dienos pveda žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodytą atlyginimo sumą į žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nurodytą sąskaitą. Projektą įgyvendinanti institucija, per šiame įstatyme nurodytus terminus nepervedusi

atlyginimo sumos, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui turi sumokėti 5 procentų dydžio metines palūkanas nuo nepervestos atlyginimo sumos dydžio už kiekvieną uždelstą dieną.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

5. Jeigu per šio straipsnio 3 dalyje nurodytą terminą žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto nepasirašo, projektą įgyvendinanti institucija šio įstatymo 6 straipsnio nustatyta tvarka privalo kreiptis į teismą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo patvirtinimo. Tokiu atveju projektą įgyvendinanti institucija iki kreipimosi į teismą dienos perveda žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodytą atlyginimo sumą į notaro, banko ar kitos kredito įstaigos depozitinę sąskaitą ir apie tai šio įstatymo 16 straipsnio nustatyta tvarka praneša žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui.

6 straipsnis. Ginčų dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams nagrinėjimas

1. Projektą įgyvendinanti institucija per 60 dienų nuo to, kai sužino, kad žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas nepasirašo žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto šio įstatymo 5 straipsnio 5 dalyje numatytu atveju, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) nustatyta tvarka privalo kreiptis į apygardos administracinį teismą pagal visuomenės poreikiams paimamo žemės sklypo buvimo vietą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo patvirtinimo. Teismas, gavęs projektą įgyvendinančios institucijos pareiškimą, nustato žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, nesutinkančiam pasirašyti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto, 30 dienų terminą raštu pateikti savo atsiliepimą į projektą įgyvendinančios institucijos pareiškimą.

2. Teismas ne vėliau kaip per 14 dienų nuo žemės savininko ir (ar) kito naudotojo atsiliepimo pateikimo dienos arba termino, nustatyto atsiliepimui pateikti, pabaigos priimdamas nutartį išsprendžia klausimą, ar patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumą. Priimdamas nutartį dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo patvirtinimo, teismas įvertina, ar:

1) galioja Seimo nutarimas arba įstatymas dėl projekto pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XI-2120](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 76-3944 (2012-06-30), i. k. 11210101STA0XI-2120

2) galioja Vyriausybės nutarimas patvirtinti specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą;

3) žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas buvo tinkamai pagal šio įstatymo reikalavimus informuoti apie žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą;

4) yra parengti žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas ir paimamo visuomenės poreikiams turto vertinimo ataskaita;

5) yra priimtas žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktas;

6) projektą įgyvendinanti institucija yra pervedusi žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodytą atlyginimo už visuomenės poreikiams paimamą žemę sumą į notaro, banko ar kitos kredito įstaigos depozitinę sąskaitą.

3. Teismas, priimdamas nutartį patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumą, leidžia įregistruoti paimtą visuomenės poreikiams žemės sklypą valstybės vardu ir pradėti šį žemės sklypą naudoti visuomenės poreikiams. Teismo nutartyje patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumą nurodomas terminas, per kurį žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas turi išsikelti iš visuomenės poreikiams paimamo turto. Jeigu, įsiteisėjus teismo nutarčiai patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumą, žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas atsisako išsikelti iš visuomenės poreikiams paimamo turto teismo nutartyje nurodytais terminais ir tvarka, projektą įgyvendinančios institucijos į notaro, banko ar kitos kredito įstaigos depozitinę sąskaitą pervesta suma yra mažinama projektą įgyvendinančios institucijos išlaidų, patiriamų iškelddinant šiuos asmenis ir (ar) teisės aktų

nustatytais atvejais suteikiant jiems kitą gyvenamąjį būstą, dydžiu. Jeigu teismas nepatvirtina žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo atsižvelgdamas į šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalį, konkretūs žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros veiksmai projektą įgyvendinančios institucijos sprendimu šiuo atveju atliekami pakartotinai arba iš naujo, jeigu žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros vykdymo metu jie nebuvo atlikti arba buvo atlikti netinkamai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

3¹. Kai įsiteisėja teismo nutartis patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumą, žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas tampa pinigų sumos, kurią projektą įgyvendinanti institucija pervedė į notaro, banko ar kitos kredito įstaigos depozitinę sąskaitą, savininku ir įgyja teisę šia pinigų suma neribotai disponuoti.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

4. Apygardos administracinis teismas, priėmęs nutartį dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo patvirtinimo, toliau nagrinėja ginčą dėl kitų projektą įgyvendinančios institucijos pareiškime, žemės savininko ir (ar) kito naudotojo atsiliepime nurodytų klausimų, tarp jų ir dėl atlyginimo už visuomenės poreikiams paimamą žemę. Jeigu teismas nustato kitą paimamo žemės sklypo ar kito turto vertę ir jo savininkų ir (ar) naudotojų patirtų išlaidų dydį, negu nurodyta žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte, už paimamą visuomenės poreikiams žemę atsiskaitoma teismo sprendime nurodytomis sąlygomis. Jeigu teismas nustato, kad žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas turi gauti mažesnę atlyginimą už visuomenės poreikiams paimamą žemę negu suma, kurią projektą įgyvendinanti institucija buvo pervedusi į notaro, banko ar kitos kredito įstaigos depozitinę sąskaitą, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui pervedama atlyginimo suma yra atitinkamai sumažinama.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

5. Apygardos administracinio teismo nutartis, kuria išsprendžiamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo patvirtinimo klausimas, per 7 dienas nuo jos paskelbimo dienos gali būti skundžiama Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka paduodant atskirąjį skundą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas tokį atskirąjį skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo atskirojo skundo gavimo dienos. Apygardos administracinio teismo sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

6. Bylas dėl viešojo intereso gynimo, susijusias su šio įstatymo taikymu, nagrinėja administraciniai teismai. Pareiškimas dėl viešojo intereso gynimo, susijęs su šio įstatymo taikymu, gali būti paduodamas apygardos administraciniam teismui ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo skundžiamo administracinio akto įsigaliojimo. Šis pareiškimas turi būti išnagrinėtas per 45 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos, o apeliacinis skundas – per 45 darbo dienas nuo apeliacinio skundo priėmimo dienos. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas atskirąjį skundą šiose bylose turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 7 dienas nuo skundo gavimo dienos.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XI-2030](#), 2012-05-22, Žin., 2012, Nr. 63-3169 (2012-06-05), i. k. 11210101STA0XI-2030

7 straipsnis. Nuosavybės registravimas valstybės vardu

1. Kai paimamos visuomenės poreikiams žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas pasirašo žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktą ir projektą įgyvendinanti institucija žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodytą atlyginimo sumą perveda į žemės savininko ir

(ar) kito naudotojo nurodytą sąskaitą, Nacionalinė žemės tarnyba projektą įgyvendinančios institucijos prašymu priima sprendimą pakeisti paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą į žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekte numatytus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą ir tokį žemės sklypą Nekilnojamojo turto registre įregistruoja kaip valstybinę žemę, o projektą įgyvendinanti institucija Nekilnojamojo turto registre įregistruoja valstybės nuosavybės teisę į statinius ir įrenginius, esančius paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype.

2. Šio įstatymo 5 straipsnio 5 dalyje numatytu atveju, kai žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo klausimas yra sprendžiamas teisme, po to, kai įsiteisėja teismo nutartis patvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumą, kaip tai nustatyta šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje, Nacionalinė žemės tarnyba projektą įgyvendinančios institucijos prašymu priima sprendimą pakeisti paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą į žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekte numatytus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą ir šį žemės sklypą Nekilnojamojo turto registre įregistruoja kaip valstybinę žemę, o projektą įgyvendinanti institucija Nekilnojamojo turto registre įregistruoja valstybės nuosavybės teisę į statinius ir įrenginius, esančius paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype.

3. Nuosavybės teisė į visuomenės poreikiams paimamą žemę, statinius ir įrenginius pereina valstybei nuo žemės sklypo, statinių ir įrenginių įregistravimo Nekilnojamojo turto registre kaip valstybės nuosavybės momento. Įregistravus valstybės nuosavybę, žyma, nurodyta šio įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje, panaikinama.

4. Visuomenės poreikiams paimtas ir valstybės vardu įregistruotas žemės sklypas (jo dalis) iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo Nacionalinės žemės tarnybos sprendimu jos nustatyta tvarka suderinus su projektą įgyvendinančia institucija gali būti suteiktas laikinai naudotis žemės ūkio veiklai žemės savininkui, iš kurio šis žemės sklypas buvo paimtas visuomenės poreikiams, ar kitam naudotojui, su kuriuo sudaryta žemės nuomos, panaudos ar kitą naudojimosi teisę suteikianti sutartis (dokumentas) prieš terminą buvo nutraukta paimant šį žemės sklypą visuomenės poreikiams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

III SKYRIUS

ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS PROJEKTAS IR VISUOMENĖS POREIKIAMS PAIMAMO TURTO VERTINIMAS

8 straipsnis. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas

1. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas (toliau – žemės paėmimo projektas) yra specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, rengiamas šio įstatymo nustatyta tvarka specialiojo plano, nurodyto šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje, sprendinių pagrindu. Rengiant žemės paėmimo projektą, gali būti keičiamas ar koreguojamas specialusis planas šio įstatymo 4 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

2. Žemės paėmimo projektas rengiamas siekiant suprojektuoti paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą ir (ar) po žemės sklypo padalijimo likusį visuomenės poreikiams neimamą (-us) žemės sklypą (-us). Žemės paėmimo projekte detalizuojami specialiajame plane, kurio pagrindu buvo pradėta žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūra, nustatyti teritorijos tvarkymo ir naudojimo reikalavimai, nustatomi planuojamos naudoti ir užstatyti teritorijos kokybiniai ir kiekybiniai parametrai.

3. Jeigu po žemės sklypo padalijimo liekantis visuomenės poreikiams neimamas kitos paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,04 ha, žemės ūkio paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,1 ha, o miškų ūkio paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,1 ha arba likusio visuomenės poreikiams neimamo žemės sklypo dėl jam nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų nebus galima naudoti pagal to žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo

paskirtį ir būdą, toks žemės sklypas žemės savininko prašymu, pateiktu projektą įgyvendinančiai institucijai iki šio įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje nurodyto pasiūlymų dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto pateikimo termino pabaigos, projektuojamas kartu su paimamu visuomenės poreikiams žemės sklypu kaip vientisas žemės sklypas. Ši nuostata netaikoma tais atvejais, kai po žemės sklypo padalijimo liksiantis visuomenės poreikiams neimamas žemės sklypas ribojasi su kitu tam pačiam žemės savininkui nuosavybės teise priklausančiu žemės sklypu.

4. Žemės paėmimo projektų rengimą savo lėšomis organizuoja projektą įgyvendinanti institucija. Projektą įgyvendinanti institucija žemės paėmimo projektų rengėją parenka įstatymų nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

9 straipsnis. Žemės paėmimo projekto rengimas

1. Žemės paėmimo projekto rengėjas parengiamuoju etapu nustato žemės paėmimo projekto mastą ir parengia žemės paėmimo projekto darbų programą, kurią tvirtina projektą įgyvendinančios institucijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

2. Jeigu rengiant žemės paėmimo projektą nustatoma, kad planuojamoje teritorijoje nuo Vyriausybės nutarimo, nurodyto šio įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje, įsigaliojimo dienos yra suformuota naujų žemės sklypų, pasikeitė savininkai ir (ar) kiti naudotojai, projektą įgyvendinanti institucija ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo šių aplinkybių atsiradimo dienos Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui teikia papildomus prašymus įrašyti žymas apie žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą ir apie tai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas praneša atitinkamiems žemės savininkams ir (ar) kitiems naudotojams šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

3. Žemės paėmimo projektą sudaro žemės paėmimo projekto sprendinių brėžinys ir aiškinamasis raštas.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

4. Žemės paėmimo projekto rengėjas, rengdamas žemės paėmimo projektą, žemės paėmimo projekto sprendinių brėžinyje:

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

1) nubraižo žemės sklypų, esančių žemės paėmimo projekto teritorijoje, ribas pagal atliktus kadastrinius matavimus ir įrašo šių žemės sklypų unikalius numerius;

2) nubraižo paimamų visuomenės poreikiams žemės sklypų ar jų dalių, jeigu visuomenės poreikiams paimamos tik žemės sklypo dalys, ribas;

3) tais atvejais, kai visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas nesuformuotas specialiajame plane, nubraižo šiame plane suformuoto žemės sklypo, kuris bus naudojamas visuomenės poreikiams, ribas;

4) projektuoja naujus kelius, pertvarko melioracijos sistemas, nustato arba pakeičia specialiąsias žemės naudojimo sąlygas, projektuoja siūlomus žemės servitutus.

5. Aiškinamajame rašte pateikiama informacija (duomenys) apie žemės paėmimo projekto teritorijos būklę, žemės paėmimo projekto sprendinius, probleminių situacijų analizę ir kita informacija, susijusi su žemės paėmimo projekto rengimu.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

6. Žemės paėmimo projekto sprendinių poveikio vertinimas neatliekamas.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

10 straipsnis. Žemės paėmimo projekto viešumas

1. Žemės paėmimo projekto rengimo procese užtikrinamas visuomenės informavimas ir dalyvavimas supaprastinta tvarka, nustatyta šiame straipsnyje.

2. Projektą įgyvendinanti institucija apie parengtą žemės paėmimo projektą skelbia savivaldybės (-ių), kurios (-ių) teritorijoje yra planuojamas visuomenės poreikiams paimti žemės sklypas (-ai), interneto svetainėje ir šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka praneša žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui bei planuojamos teritorijos gretimų žemės sklypų savininkams ir (ar) kitiems naudotojams. Pranešime nurodoma, kur galima susipažinti su žemės paėmimo projektu, ir nustatomas 15 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo dienos susipažinti su šiuo projektu ir pasiūlymams dėl šio projekto pateikti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

3. Projektą įgyvendinanti institucija šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų pasiūlymus, gautus per susipažinti su žemės paėmimo projektu nustatytą terminą, registruoja, juos išnagrinėja ir raštu atsako pasiūlymus pateikusiems asmenims per 10 darbo dienų nuo susipažinimo termino pabaigos. Projektą įgyvendinanti institucija turi teisę neatsižvelgti į pasiūlymus, jeigu jie pasunkintų ypatingos valstybinės svarbos projekto įgyvendinimą arba jie nėra tiesiogiai susiję su šiuo projektu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

4. Asmenys šiame straipsnyje nustatyta tvarka yra supažindinami ir su žemės paėmimo projekto sprendinių pakeitimais (jeigu tokių yra), padarytais atlikus šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytas žemės paėmimo projekto derinimo procedūras.

11 straipsnis. Žemės paėmimo projekto derinimas

1. Parengtas ir šio įstatymo 10 straipsnyje nustatyta tvarka viešai apsvarstytas žemės paėmimo projektas derinamas su:

- 1) žemės paėmimo projekto teritorijos valstybinės žemės patikėtiniais;
- 2) Valstybine saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos – kai žemės paėmimo projekto teritorija ar jos dalis patenka į saugomos teritorijos plotą;
- 3) Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos – kai žemės paėmimo projekto teritorija ar jos dalis yra istorijos ir kultūros paminklų teritorijoje arba jos apsaugos zonoje;
- 4) miškų urėdija – kai visuomenės poreikiams paimamas miškų ūkio paskirties žemės sklypas;
- 5) Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos – kai žemės paėmimo projekto teritorijoje yra ištyrinėtų naudingųjų iškasenų telkinių;
- 6) Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos – kai žemė paimama visuomenės poreikiams pasienio ruože;
- 7) žemės reformos žemėtvarkos projekto rengėju – kai žemės paėmimo projekto teritorijoje rengtas žemės reformos žemėtvarkos projektas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos ne vėliau kaip per 15 darbo dienų suderina arba motyvuotai raštu atsisako derinti žemės paėmimo projektą. Derindamos žemės paėmimo projektą, atitinkamos institucijos pagal teisės aktų joms nustatytą kompetenciją pateikia motyvuotas išvadas dėl žemės paėmimo projekto sprendinių nederinimo, šias išvadas

išdėstydamas atskirame rašte. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta institucija per 15 darbo dienų nepareiškia pastabų dėl žemės paėmimo projekto, laikoma, kad ta institucija pastabų neturėjo ir žemės paėmimo projektą suderino.

3. Projektą įgyvendinanti institucija, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų motyvuotas išvadas dėl žemės paėmimo projekto sprendinių nederinimo, gali parengti žemės paėmimo projekto sprendinių pakeitimus. Žemės paėmimo projekto pakeitimai derinami šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Jeigu žemės paėmimo projekto pakeitimai nėra suderinami arba projektą įgyvendinanti institucija mano, kad žemės paėmimo projekto sprendinių pakeitimai nėra reikalingi, projektą įgyvendinanti institucija kreipiasi į Vyriausybę dėl žemės paėmimo projekto sprendinių, kuriuos atsisakoma derinti, patvirtinimo. Vyriausybė, atsižvelgusi į projektą įgyvendinančios institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų institucijų motyvus, turi teisę patvirtinti žemės paėmimo projekto sprendinius.

12 straipsnis. Žemės paėmimo projekto tvirtinimas

1. Projektą įgyvendinanti institucija žemės paėmimo projektą teikia tvirtinti Nacionalinei žemės tarnybai šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka. Patvirtintas žemės paėmimo projektas galioja neterminuotai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

Nr. [XIV-1313](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15640

2. Pagal žemės paėmimo projektą suformuotų ir pertvarkytų žemės sklypų kadastro duomenys įrašomi į Nekilnojamojo turto kadastrą Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymo nustatyta tvarka. Po padalijimo suformuotus žemės sklypus Nacionalinė žemės tarnyba įregistruoja Nekilnojamojo turto registre padalyto žemės sklypo savininko vardu. Žyma apie pradėtą žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą perkeliama tik į naujai suformuoto žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, Nekilnojamojo turto registro duomenis.

13 straipsnis. Atlyginimas už žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nuostolius, patirtus atliekant statybinius tyrimus, visuomenės poreikiams paimamą turta, šių nuostolių apskaičiavimo ir turto vertinimo tvarka

1. Paimant privačią žemę visuomenės poreikiams, žemės savininkui turi būti teisingai atlyginama už žemę pinigais pagal rinkos vertę. Žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui pinigais atlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių sodinių, želdinių, medynų tūrio, negauto derliaus, įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė, visi kiti savininko ir (ar) kito naudotojo nuostoliai, patirti dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių sodinių ir želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškelimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos. Projektą įgyvendinančios institucijos ir žemės savininko ir (ar) kito naudotojo rašytiniu susitarimu neatlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių sodinių, želdinių, medynų tūrio ar negauto derliaus vertė, jeigu žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui po atlikto turto vertinimo iš paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo paliekama pačiam išsikelti sodinius, želdinius, medynus ar nusiimti derlių.

2. Žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui taip pat atlyginami nuostoliai, patirti atliekant statybinius tyrimus. Vyriausybės tvirtinamos Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatytu žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodikos nuostatos *mutatis mutandis* taikomos apskaičiuojant nuostolius, patirtus dėl sunaikintų pasėlių ir sodinių, iškirsto miško. Nuostoliai, patirti dėl kito turto, sunaikinto atliekant statybinius tyrimus, apskaičiuojami šio straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

3. Paimamo žemės sklypo rinkos vertė apskaičiuojama pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą, nustatytus iki žymos Nekilnojamojo turto registre apie pradėtą žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą padarymo. Už žemės sklype esančių sodinių, želdinių, medynų tūrį, negautą derlių, įdėtas lėšas žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti atlyginama pinigais pagal rinkos vertę. Jeigu visuomenės poreikiams paimamas statiniais ar įrenginiais užstatomas ar užstatytas žemės sklypas, už jau pastatytus ar statomus žemės sklype asmenims nuosavybės teise priklausančius statinius ar įrenginius turi būti atlyginama pinigais pagal rinkos vertę. Jeigu visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas, kuriame vykdoma ūkinė komercinė veikla, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginami nuostoliai, susiję su ūkinės komercinės veiklos paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype nutraukimu ar jos apribojimu. Apskaičiuojant visuomenės poreikiams paimamo žemės sklypo, jame esančių statinių ir įrenginių rinkos vertę, turi būti atsižvelgiama į žemės verčių žemėlapiuose į tą pačią žemės verčių zoną patenkančių žemės sklypų, statinių ir įrenginių sandoriuose, sudarytuose nuo specialiojo plano, kurio pagrindu buvo pradėta žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūra, patvirtinimo iki turto vertės nustatymo dienos, nurodytų tokių nekilnojamųjų daiktų kainų pokytį.

4. Paimamo visuomenės poreikiams turto vertė ir šiame straipsnyje nurodyti nuostoliai, išskyrus nuostolius, patirtus atliekant statybinius tyrimus, dėl sunaikintų pasėlių, sodinių, želdinių, iškirsto miško, apskaičiuojami taikant Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualaus turto vertinimo būdą, o turto vertinimo metodas parenkamas atsižvelgiant į turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus. Jeigu visuomenės poreikiams paimamas gyvenamuoju pastatu užstatytas žemės sklypas, nuostolių už gyvenamąjį pastatą suma apskaičiuojama atliekant individualų turto vertinimą bent dviem turto vertinimo metodais, parinktais pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus, o savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginama ta verte, kuri yra didesnė. Visuomenės poreikiams paimamo turto vertė įforminama parengiant turto vertinimo ataskaitą. Visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimo ataskaita galioja 12 mėnesių nuo jos parengimo dienos.

5. Atlyginimas už žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nuostolius, patirtus atliekant statybinius tyrimus, pervedamas kartu su atlyginimu už paimamą visuomenės poreikiams žemę ir kitą turtą.

6. Visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimą ir nuostolių, patirtų atliekant statybinius tyrimus, apskaičiavimą užsako ir už šiuos darbus sumoka projektą įgyvendinanti institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

IV SKYRIUS PAIMTOS VISUOMENĖS POREIKIAMS ŽEMĖS NAUDOJIMAS

14 straipsnis. Paimto visuomenės poreikiams žemės sklypo naudojimas

Visuomenės poreikiams paimtas žemės sklypas, Nekilnojamojo turto registre įregistruotas kaip valstybinė žemė, perduodamas patikėjimo teise, perduodamas neatlygintinai naudotis arba išnuomojamas Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka tik toms reikmėms, kurioms šis žemės sklypas buvo paimtas visuomenės poreikiams.

15 straipsnis. Paimto visuomenės poreikiams žemės sklypo išpirkimas

1. Kai nuo valstybės nuosavybės teisės į visuomenės poreikiams paimtą žemės sklypą įregistravimo dienos yra praėję ne daugiau kaip 10 metų ir pagal Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka naujai parengtus arba pakeistus teritorijų planavimo dokumentus (detalesnius ar specialiuosius planus) žemės sklypo nenumatoma naudoti reikmėms, kurioms šis žemės sklypas paimtas visuomenės poreikiams, Nacionalinė žemės tarnyba privalo raštu pasiūlyti žemės savininkui, iš kurio šis žemės sklypas buvo paimtas visuomenės poreikiams, išpirkti šį žemės

sklypą už kainą, nustatytą atlikus individualų turto vertinimą pagal Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIV-442](#), 2021-06-22, paskelbta TAR 2021-07-07, i. k. 2021-15448

Nr. [XIV-1313](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15640

2. Apie sutikimą išpirkti žemės sklypą buvęs žemės savininkas Nacionalinei žemės tarnybai turi pranešti per 6 mėnesius nuo pasiūlymo gavimo dienos.

3. Žemės sklypo išpirkimas įforminamas įstatymų nustatyta tvarka sudaroma žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartimi.

4. Kai buvęs žemės savininkas atsisako išpirkti žemės sklypą arba per nustatytą terminą nepraneša apie sutikimą išpirkti žemės sklypą, taip pat kai nuo valstybės nuosavybės teisės į visuomenės poreikiams paimtą žemės sklypą įregistravimo dienos yra praėję daugiau kaip 10 metų, žemės sklypas valdomas, naudojamas ir juo disponuojama įstatymų nustatyta tvarka, netaikant šio įstatymo 14 straipsnyje nustatytų apribojimų.

V SKYRIUS

PRANEŠIMŲ IR INFORMACIJOS SIUNTIMO, DOKUMENTŲ PASIRAŠYMO TVARKA

16 straipsnis. Pranešimų ir informacijos siuntimo, dokumentų pasirašymo tvarka

1. Šio įstatymo nustatytais atvejais institucijos pranešimai ir informacija žemės savininkams ir (ar) kitiems naudotojams, susiję su žemės paėmimu visuomenės poreikiams, siunčiami per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – E. pristatymo sistema). Jeigu asmens E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, pranešimas ar informacija jam siunčiami per E. pristatymo sistemą ir įteikiami registruotąja pašto siunta:

1) fizinių asmenų gyvenamosios ar kitos institucijai žinomos jų buvimo vietos adresu – žemės savininkui ir (ar) kitam žemės naudotojui asmeniškai arba kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių;

2) juridinių asmenų registruotos buveinės adresu ar kitu juridinio asmens nurodytu adresu – juridinio asmens vadovui, valdymo organams arba raštinės darbuotojui.

2. Pranešimo ar informacijos įteikimo diena laikoma kita darbo diena po jų išsiuntimo per E. pristatymo sistemą, kai elektroninio pristatymo dėžutė yra aktyvi, arba įteikimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems asmenims diena.

3. Šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje numatytu pranešimu žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas taip pat yra informuojami apie jų teisę dokumentus, prašymus ar informaciją teikti institucijai per E. pristatymo sistemą, juos pasirašius kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba registruotąja pašto siunta. Žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas pasirenka informacijos teikimo ir gavimo būdą ir apie jį informuoja instituciją. Institucijos pranešimai ir informacija žemės savininkams ir (ar) kitiems naudotojams, taip pat žemės savininkų ir (ar) kitų naudotojų dokumentai, prašymai ar informacija institucijai toliau teikiami jų pasirinktu būdu. Jeigu žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas informacijos teikimo ir gavimo būdo nepasirenka ir neinformuoja institucijos, jam informacija siunčiama registruotąja pašto siunta.

4. Kai žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas informuoja, kad dokumentus nori teikti ir gauti per E. pristatymo sistemą, institucija rengia oficialius elektroninius dokumentus, juos pasirašo kvalifikuotu elektroniniu parašu ir teikia žemės savininkams ir (ar) kitiems naudotojams šiuo būdu.

5. Jeigu pranešimo nepavyksta įteikti žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo dienos, kai institucija įsitikina, kad pranešimo nepavyksta įteikti žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka, pranešimas įteikiamas viešo paskelbimo spaudoje būdu – pranešimo turinys viešai paskelbiamas žemės

sklypo buvimo vietos vietiniame laikraštyje (jeigu toks leidžiamas) ir viename iš nacionalinių laikraščių, taip pat institucijos interneto svetainėje. Tokiu atveju pranešimas laikomas įteiktu pranešimo paskelbimo spaudoje dieną.

6. Kai žemės savininko ir (ar) kito naudotojo gyvenamoji vieta nežinoma, institucija pranešimą viešai paskelbia žemės sklypo buvimo vietos vietiniame laikraštyje (jeigu toks leidžiamas) ir viename iš nacionalinių laikraščių, taip pat institucijos interneto svetainėje. Jeigu visuomenės poreikiams paimamos žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas yra miręs ir yra žinomas žemės savininko ir (ar) kito naudotojo įpėdinis, šio įstatymo nustatytais atvejais institucijos pranešimas siunčiamas žemės savininko ir (ar) kito naudotojo įpėdiniui šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka. Jeigu visuomenės poreikiams paimamos žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas yra miręs ir nėra žinomas žemės savininko ir (ar) kito naudotojo įpėdinis, institucija pranešimą viešai paskelbia žemės sklypo buvimo vietos vietiniame laikraštyje (jeigu toks leidžiamas) ir viename iš nacionalinių laikraščių, taip pat institucijos interneto svetainėje.

7. Pranešimų siuntimo ir viešo paskelbimo išlaidas apmoka institucija, siunčianti pranešimą žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui.

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2030](#), 2012-05-22, Žin., 2012, Nr. 63-3169 (2012-06-05), i. k. 1121010ISTA0XI-2030

Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 4 straipsnio pakeitimo ir 6 straipsnio papildymo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-2120](#), 2012-06-26, Žin., 2012, Nr. 76-3944 (2012-06-30), i. k. 1121010ISTA0XI-2120

Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 1, 3, 6 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2203](#), 2019-06-06, paskelbta TAR 2019-06-17, i. k. 2019-09726

Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 3, 4, 5, 6, 9, 10, 12 ir 16 straipsnių pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-442](#), 2021-06-22, paskelbta TAR 2021-07-07, i. k. 2021-15448

Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 15 straipsnio pakeitimo įstatymas

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1047](#), 2022-04-26, paskelbta TAR 2022-05-06, i. k. 2022-09658

Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 13 straipsnių ir V skyriaus pakeitimo įstatymas

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1313](#), 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15640

Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 2, 5, 12 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymas